بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަބަބާއެކު ނިންމުން

- **ކޭސް ނަންބަރު:** 2018/HC-A/168
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** އަޙްމަދު ފާރިޝް މުޙައްމަދު، މއ.ހިރިހިގެސްޓްހައުސްގެ / ސ.ހިތަދޫ
- **އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ހަމީދު
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ

ނިމުނު ތާރީޚު: 18 ޝަޢުބާން 1442
31 މާރިޗު 2021

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ތާރީޚް: 29 ޝަޢުބާން 1438 / 15 މޭ 2018

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 145-J/MD/2018/259
- ނިންމި ކޯޓު: ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 27 ޖަނަވަރީ 2018
- ނިންމުނު ތާރީޚް: 27 ޖަނަވަރީ 2018

ފަނޑިޔާރު ޢަބާސް ޝަރީފްގެ ޚިޔާލު (މިރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު އާއި ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު
ޒަކަރިއްޔާ ތާއީދުކުރައްވައެވެ.)

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/259 ކޭސް އަމުރު ނިންމަވާފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތް ނޫން ކަމަށްބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި މއ.ކިނބިގަސްދޮށުގެ، އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A000003) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރެއްވި ފަރާތަކީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ [illegible] [illegible] ފާސްކުރުމަށް [illegible] ކޯޓު [illegible]، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ މައްޗަށް [illegible].

3. އެ މައްސަލައިގައި 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށް އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/259 އަމުރުން އަމުރުކުރެއްވިއެވެ. އެގޮތުން ބަންދުގެ މުއްދަތު ފެށޭ ތާރީޚަކީ 27 ޖަނަވަރީ 2018 ކަން އެނގެއެވެ. އަދި ފެށޭ ގަޑި އަކީ 23:30 އެވެ. ބަންދުގެ މުއްދަތު ހަމަވާ ތާރީޚަކީ 11 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައެވެ. އަދި ހަމަވާ ގަޑި އަކީ 23:29 އެވެ.

4. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި މިވަނީ ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ބަންދުގެ އަމުރެވެ.[1]

---

[1] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/259 އަމުރު

އިސްތިއުނާފުކުރާ ޢަރުޟުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަން

5. އަޙްމަދު ވާރިސް މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް ނެރެފައިވާ އަމުރަކީ[2] އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލާގައި 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށް އޭނާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން [illegible] ނެރެފައިވާ އަމުރެވެ.

6. މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒްގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ވާރިސް މުޙައްމަދު ބަންދުކުރުމުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކޮށްފައިވާތީއެވެ.

7. އަޙްމަދު ވާރިސް މުޙައްމަދު ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކުރި ސަބަބަކީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި [illegible] ބެލެވޭ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީއެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް

8. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު ބިނާކޮށްފައިވަނީ 09 (ނުވައެއް) ނުކުތާގެ މައްޗަށެވެ. އެއީ:

8.1 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާއާއި 69 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް އަޙްމަދު ވާރިސް މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބެއް [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

8.2 އަޙްމަދު ވާރިސް މުޙައްމަދު ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރު ނެރެފައިވާ ފަހުން، އަޙްމަދު ވާރިސް މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ވާރިސް މުޙައްމަދު ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 ([illegible] ޤާނޫނު)ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 13 ވަނަ ނަންބަރާއި '[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންކަމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދު' ގެ 5 ވަނަ މާއްދާއާއި '[illegible] [illegible] [illegible]' ގެ 1.4 އާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

---

[2] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/259 އަމުރު

8.3 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫންގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ ޢާދިލް އިޖުރާއަތްތަކެއްގެ މައްޗަށް ތަޙުޤީޤުވެގެންކަމުން އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާއާ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

8.4 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމަށް ނެރެފައިވާ އަމުރަކީ އެފަދަ އަމުރެއް ނެރުމުގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރެއްކަން ފާހަގަކުރުމުންވެސް އެކަމަށް ފަނޑިޔާރު ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

8.5 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ އަމުރަކީ އަދި އެ އަމުރުގެ ދަށުން އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކޮށްފައިވުމަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤަވާޢިދުގެ 202ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވާކަން ފާހަގަކުރުމުންވެސް އެކަމަށް ފަނޑިޔާރު ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

8.6 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 45ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތައް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާކަން ކަށަވަރުކުރުމަކާނުލައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލާގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުނެރުއްވާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59ވަނަ މާއްދާއާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ އާއި؛

8.7 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރަށް އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާ [illegible] ހުށަހެޅިކަމަށް [illegible] ފަނޑިޔާރަކު [illegible] [illegible] ހުށަހެޅިފައިވާކަމަށް [illegible] ގޮތެއް ނިންމުމަށް [illegible] އަދި ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ނެރެފައިވަނީ [illegible] ޤާނޫނުގެ 5ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅިނުކުތާ އާއި؛

8.8 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫންގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ރިޝްވަތުގެ ކުށުގެ ތުހުމަތާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް އެދި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ސައްޙަ ހުށަހެޅުމަކަށްވާއިރު، ސައްޙަ ނޫން ހުށަހެޅުމެއްގެ މައްޗަށް ބަންދާބެހޭ ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ މަޖިލިސްކުރިއަށް ގެންގޮސް ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާއާއި 143ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ އަދި

8.9 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ ބަންދާބެހޭ ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ބޭއްވުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއްގެ ސިފަތައް ގެއްލުމުން އެ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ޖަދަލު

ފުރަތަމަ ނުކުތާ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68ވަނަ މާއްދާއާއި 69ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ ބަންދާބެހޭ ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ

9. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަންދާބެހޭ ގޮތެއް ނިންމުމަށް ބޭއްވުނު މަޖިލިސް އެ ނަމަވެސް މަޖިލިހެއް ޝަރީޢަތުގެ ބޭއްވުނު ދަށުން ޤާނޫނުގެ އިޖުރާއަތުގެ ޖިނާއީ މަޖިލިހަކީ [illegible] [illegible] ދިފާޢުގެ ފަރާތުން ބަސް ބުނުމުގެ ފުރުސަތު ދީފައިނުވާކަމަށެވެ. ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި ޝަރީޢަތް ސިއްރުކޮށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފުވާކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

10. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަލައިން، ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަންދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 3ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ކަމަށް [illegible] [illegible] ބުނެފައިވެއެވެ.

ދެވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68ވަނަ މާއްދާއާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 ([illegible] ޤާނޫނު)ގެ 29ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 13ވަނަ ނަންބަރުގައި '[illegible] [illegible]' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]' ގެ 5ވަނަ [illegible] މާއްދާއާއި '[illegible] [illegible]' ގެ 1-4 އާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ

11. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެ 5ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ގެ 1-5 ގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމާއި ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފު ނުވަތަ ޚިލާފުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރު ނެރެވުނުއިރު ދަޢުވާ ބައިލަވަރުކުރި އެ ފަރާތުގެ ސާފު މަސްއޫލިއްޔަތު އެއް މަސައްކަތްތަކުގައި ބައިވެރިވެ އެ ފަރާތުން ނުކުރާކަން އަމުރަކުން އެ ފަރާތުގެ އަމިއްލަ ހިޔާލުތަކުން މަޖިލިސްކުރުމަށްކުރެވިފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެއެވެ. އެހެންކަމުން، މިއީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އިންސާފުން ޝަރީޢަތްހިންގުމުގެ ހައްޤު ނިގުޅައިގަނެ ފަރާތްތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 29ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ 13ވަނަ ނަންބަރާއި، ފަރާތްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި އަދި މަސްލަހަތު ތަޙުޤީޤު ކަނޑައެޅުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭގޮތުގެ ގަވާއިދުގެ 5ވަނަ މާއްދާއާއި، ފަރާތްތަކުގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 1.4 އާ ޚިލާފު އަމަލުތަކެއްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

12. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމުގައި ބަންދު މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުން ނުހުނު އަދުވެސް އެއް ފަރާތަކާ ނުދެވުނީ، އެ ފަރާތް ފަރާތްތަކުގެ ވަކީލު، ފަރާތްތަކުގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑާއި، ފަރާތްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި އަދި މަސްލަހަތު ތަޙުޤީޤު ކަނޑައެޅުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް އެ ފަރާތް ކޮށްފައިވާ ކަމެއްކަމަށް ބެލެވޭން ވާނީ އަދި ޝަރީޢަތް ހަމައެއް ގެއްލިގެން ދިގުލައިގެން ނުރުހުންވާކަމަށް.

ތިންވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާއާ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނާ

ހުކުމްކުރުމުގެ ނުކުތާ

13. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަންދުމުއްދަތު ގޮތުގެ ނިންމުމުން 28 ޖަނަވަރީ 2018 ގައި ކުރިމަތިލުނު ކޯޓުގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ކަނޑައެޅިގެން ހިފެހެއްޓުން ހުކުމްތަކުގައި ކާރިއަން ގެންގޮސްފައިވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުންނާއި ޕަބްލިކް ޑިފެންސް ސަރވިސްގެ ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކާއި ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަންދުމުއްދަތު ގެނެސް ކަނޑައަޅުއްވައި ޝާމިލު އިޖުރާއާތުގެ [illegible]

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފަށް ސިއްރު ޝަރީޢަތެއްގެ މަޖިލިހެއްގެ ގޮތުގައި ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަކީ ބާޠިލް އިޖުރާއަތެއްކަމަށްވާއިރު އެފަދަ ބާޠިލް އިޖުރާއަތުގެ މައްޗަށް ބިނާކުރެވިގެން އަންނަ ކޮންމެ ކަމެއް ބާޠިލްވާނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/HC-A/189 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކޮށް ނިންމާފައިވާ [illegible] ނިންމުމުގައިކަން އެނގޭކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

14. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަންދުގެ މަޖިލިސް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ [illegible]، އެ އިޖުރާއަތުގެ މައްޗަށް ބަލައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/HC-A/189 ގެ ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުދާކަމަށެވެ.

ފަސްވަނަ ނުކުތާ: ތަރުޖަމާނު ކޯޓުގެ ފަރާތުންނާއި މަޖިލީހުން ޢަމަލުކުރުމުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލު ޚިލާފަށް [illegible] އަމުރު ނެރެފައިވާކަމަށް ބުނާ ހުށަހެޅި ނުކުތާ

15. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ތަރުޖަމާނު ކޯޓުގެ ފަރާތުންނާއި މަޖިލީހުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމުގައި ޤާނޫނުން ތަރުޖަމާނު ކޯޓުން [illegible] އަމުރުކުރުމާއި [illegible] [illegible] ދުވަހަކުވެސް ބަންދުކުރުން ގޮތެއް ނިންމުމަށް އިންނަ ފަނޑިޔާރު އެ ދުވަހު ކޯޓު އަމުރަށް އެދި ހުށަހަޅާ ކުރީ މައްސަލަތަކުގައިވެސް ދޭން ނިންމާފައިވަނީ ހަމަޖެއްސުމަށް ޢަމަލުކުރެވިފައިނުވާކަމަށެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] އަމުރު [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] 25 ޖަނަވަރީ 2018 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަރުޖަމާނު ކޯޓުން އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރު [illegible] ދުވަސްކޮޅު ހަވީރު [illegible] ކޯޓުގެ [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 48

ނުވަތަ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަމުރު އެއްއަރުވާފައިވާނަމަ ނޫން ގޮތެއްގައި އެއްވެސް ކޯޓެއްގެ ނިންމުމަކާ ހިލާފަށް އަދި ނެރުއްވާފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަމުރު ނެރުއްވުމުގެ އަމަލުކުރަމުންދާ އިޖުރާއާތުތަކާއެކު ޖެހިގެންދާގޮތަށް އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުން ބަލައިގަތުމެވެ.

16. އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުށަހެޅުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެވުން ބުނެފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުން ބަލައިގަތުމަށް އަދި ނެރުއްވާފައިވާ އެ ކޯޓުގައި އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުންކަމަށް ދެއްކެވުން ދެކެވެއެވެ.

ފަސްވަނަ ނުކުތާ: ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރަކީ ޝަރީޢަތުގެ ޤަވާޢިދުގެ 202ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފު އަމުރެއްކަމަށް ބެލުން ހުށަހެޅި ނުކުތާ

17. އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުން ބަލައިގަތުމަށް ނެރުއްވާފައިވާ އެ އަމުރު ހައިކޯޓުގެ ނިންމުމަކަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުއްވި އަދި ނެރުއްވާފައިވާ 27 ޖަނަވަރީ 2018 ގައި ސަރކިއުލަރު އެ އަދި ނަންބަރު ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގެ ތަރުތީބު އިޖުރާއާތު ނިންމާލެވޭ މަޢުލޫމާތުތަކާއި ގުޅުންހުރި ބައެއް ނަމޫނާ އިޖުރާއާތުތަކުގެ ދި މަޢުލޫމާތުގެ ޤަވާޢިދުގެ ސަރކިއުލަރ ހުށަހަޅައިދެއްވިއެވެ. އެހެންކަމުން، ޤަވާޢިދުގެ ސަރކިއުލަރ ޝަރީޢަތުގެ ޤަވާޢިދުގެ 202ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ ސަރކިއުލަރ ހުށަހެޅިގެންވާ އިޖުރާއާތުތަކުގެ މަޢުލޫމާތާ ގުޅިގެން ކޯޓު ނަގާފައި ގެންގުޅެން ހުށަހަޅާފައިވާ އެއީ ޝަރީޢަތުގެ ޤަވާޢިދުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅައިގެން މަޢުލޫމާތު އެނގޭނެ ތަރުތީބުން ތަފާތުކުރެވިފައިވާ އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުން އަދި ނެރުއްވާފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ޤަވާޢިދުގެ 202ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވާކަމެވެ.

18. އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުށަހެޅުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެވުން ނެރުއްވާފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ޤަވާޢިދުގެ އިޖުރާއާތުގެ މަރުޙަލާތަކުގެ ޤަވާޢިދުގެ[3] 16ވަނަ މާއްދާ އަދި ޤަވާޢިދުއަށް ބަލާއިރު މާއްދާއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/12 ފައިސަލާއިން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މިފަދަ

---

[3] ޤަވާޢިދު ނަންބަރު 5/2013

[illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުގައި ހުންނައިރު [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ޖަލްސާތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible].

ހަތަރަ ނުކުތާ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތައް [illegible] [illegible] [illegible] ޖަލްސާގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ

19. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދާއެކު [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގައި ބަންދާއެކު [illegible] ހިނގުމުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ލިބިފައިނުވާކަމަށެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުކުރުމުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] އިޖުރާއަތުތަކަށް [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް [illegible].

20. އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެންގޮސްފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތެއް [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] ގޮތެއް ނިންމާފައިވަނީ [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ހަތަރުވަނަ ނުކުތާ: އައްޔަށް ފޮރުވި މައްސަލަ ބަލަހައްޓަން ތިބޭ މަރުޙަލާއާ ދިމާލަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 5ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 އާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނާ ނުކުތާއާބެހޭ

21.އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރަށް އެދި ހުށަހެޅި ފޯމުގެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅޭ ސިއްރު ނުކުތާތަކުގެ ބަޔާން ލިބިފައިވާކަން ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށެވެ. ނަމަވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމަށްއެދި ބަންދުކުރު ގޮތް ނިންމުމުގައި ކުރިމަތިވާ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ދެކޭގޮތް ލިބިފައިވާ ސިއްރު ނުކުތާތަކުގެ ބަޔާން ކަމަށް ބުނެފައިވާ ފޯމުގައި ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރީޢަތުގައި ދެއްކި ފަރާތުން އިޖުރާއާތުގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެއެވެ. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ނިންމާފައިވާ ސަބަބު ސިއްރު ނުކުތާތަކުގެ ބަޔާން ލިބިފައިވާކަން ބުނެ ފާހަގަކުރަން ޖެހޭ ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 520 އާއި 521ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރެވިފައިވާ ކަމުގެ އަމުރުތަކެއްކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭތީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނާ ނުކުތާއެވެ.

22. އިސްތިއުނާފުކުރަމުންދާ ފަރާތުން ބުނެފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2010/SC-A/19 ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާގެ 9ވަނަ ނުކުތާގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް މީހަކު ބަންދުކުރުމުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ކާފީ ހެކިތަކެއް ނެތްކަމުގައި ވިޔަސް ސަބަބުތަކުގެ ކުރީގެ ނަތީޖާއެއްކަމަށް ބެލެވިދާނެކަމާއި، އެ ކުށް ތަކުރާރުކުރުމުގައި ހުރި ބިރު ދިނުމުގެ އެހެން ފުރުޞަތެއް ލިބިގެންވާކަމާއި، އެ ކުއްޔަށް ހިތްވަރު ދިނުމުގެ އަދިވެސް ކަންތައްކަމާއި، ކުރުގެ ބަލިއެއް ކަންކަމާއި، ހެކި ނައްތާލުމުގެ ކަންކަމާއި، އެ ކުށަކީ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖަރީމާއެއް ކަމަކަމާއި، ސަބަބުތަކަށް ބިނާ ހެޔޮ ދަރުމަވެރިކަމުގެ ތެރެ ތުހުމަތު ކަނޑައަޅަނިކޮށް ޖަހާފައިވާ ތަރުތީބުން ބަލާއިރުން ޝަރީޢަތުގައި ބަލާނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރަށް އެދި ހުށަހެޅި ޝަރުޠުގެ ފަރާތުން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ސަބަބުތަކުން، ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ސަބަބު ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު ޖިނާޔަތުގެ ހުކުމް ދޭއިރު ކުރިމަތިލާ ނާޖެހޭ ހުރަހަކަށްވެފައިވާކަމަށް ދައުލަތުން ދެކޭކަމަށެވެ.

އަށްވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާއާ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވެފައިވާ ޝަކުވާ ނުކުތާ

23. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވާ ދ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ޗާޖްޝީޓް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ކޯޓަށްވާ ތުހުމަތުތަކާ ގުޅިގެން ދައުލަތާ އެކުވެރިން ޖިނާއީކުށް ކުރި ނަފްސިކޮށް ، އެއްވެސް ދައުލަތެއް އެކުވެރިކަމާއި ބަންދުގެ މުއްދަތު އަދި ދައުލަތާއި އެކުވެރިކަމާ އަދި ތަޙުޤީޤު މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ޤައުމު މައްސަލަތަކުގައި ޝަރީޢަތުގެ ހަމައެކަނި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާކަމެވެ.

24. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުންކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/44 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލަކީ ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުންގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގައި ބާރު މަޖިސްޓްރޭޓްކޯޓަށް ދެވިފައިވާ އުޞޫލުތަކަށް ދައުލަތުން ނުބެލިކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.

ނުވަވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވެފައިވާ ޝަކުވާ ނުކުތާ

25. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ތަޙުޤީޤުގެ މަޖިލީހުގެ ޤަވާއިދުގެ 202ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެން އެ ނުކުތާއާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް ބޭއްވުމަށް އިޢުލާންކުރި ފަހުން އަމުރު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް ފެށުމުގައި އެ ނިންމުން ތަޢާރުފުކޮށްފައި ނިންމާފައިވާކަމެވެ. އަދި އެގޮތުން ދ ފަރާތުގެ ވަކީލަށް އަޑުއަހާނުލައި ބަންދުކުރުމުގެ މުއްދަތު ނިންމުމަށް އަންގާފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް ފެށުމުގެ ކުރިން

ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފަނޑިޔާރަށް ނިންމުމުގައި ތަކުރާރުކުރުން ދެ ފަހަރު މަޖިލިސް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް ދޫކުރުމަށްފަހު ފަނޑިޔާރު [illegible] ޝަރީޢަތް [illegible] ޝަރީޢަތް ނިންމާފައިވާ ދުވަހުން އަދުލުވެރި ޝަރީޢަތުގެ ސިފަ ގެއްލިފައިވާކަން [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

26. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ މައްސަލައެއް ބަލަން އިންނަ ފަނޑިޔާރަކު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް [illegible] އެ ފަނޑިޔާރަކަށް ލިބިގެންވާ ތަޢުލީމީ [illegible]، އެއީ އެއްވެސް ގާނޫނަކުން ނުވަތަ ޤަވާޢިދުތަކުން ނުވަތަ އުސޫލުތަކުން ވިއަސް [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ގާޒީ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް [illegible] އެ [illegible] ވަކި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކާމެދު ޝަރީޢަތުން ދިރާސާކޮށްފައިވާ ގޮތް

27. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 45ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާ ޤާނޫނަކުން [illegible] [illegible] މެނުވީ، އެއްވެސް މީހެއްގެ ގަޔަށް [illegible]، ހިފައި، ހައްޔަރުކޮށް، އަދި ބަންދުކުރުމެއް ނުވާނެއެވެ. އަދި 46ވަނަ މާއްދާގައި ބުނަނީ ހައްޔަރު ކުރާ މީހަކު [illegible] [illegible] [illegible] ހިނދެއްގައި، ނުވަތަ މީހަކު [illegible]، ނުވަތަ [illegible].

28. އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] މި ބަންދު ޤަޟިއްޔާގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ، [illegible] [illegible] [illegible] 15 ދުވަހަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަމުރަކީ އަންހެނުން ފާޙިޝް ޢަމަލުތަކުގެ ޢަމަލެއްކަން ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކި ޤަރީނާތަކަށް ބަލާއިރު، އޭނާގެ ޢަމަލަކީ ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް އެކަށީގެންވާ ހެކި ފެނިފައިނުވާ ހުށަހަޅާފައިވާތީއާއި، މައްސަލައިގެ ޙަޤީޤަތާއި ބަލާއިރު ބަލައި، ތުހުމަތުކުރެވުނު ޝާހިދު ޢުމުރުން ކުޑަކުއްޖެއް ކަމަށާއި އަދި މައްސަލައިގެ ޙަޤީޤީ ވާގިކަމަށް މައްސަލައިގައިވާ، މައްސަލައިގެ ހުރި ފެންނަ ނަތީޖާއަށް ހުކުމްކޮށްފައިވުމަށް ސަރީޙަކޮށް ބުނެފައިވާ ބަޔާންކޮށް ނިންމާފައިވާ އަމުރު އެކަނި ދާއިރު ޤަބޫލުކުރުން އެނގެއެވެ.[4]

29. އެހެންކަމުން، މި ކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ސުވާލަކީ، އަންހެނުން ފާޙިޝް ޢަމަލުތަކުން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުން ކުރުމުގެ ނަތީޖާ އަމުރަކީ[5] ފޯރުކޮށްދެވޭނެ ގޮތް ނަތީޖާ އަމުރުގެ ޙައްޤު އުފެދޭ ސުވާލެވެ.

30. ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހަކު ހައްޔަރުކޮށް ކުރިމަތިކޮށް އެމީހަކު ބަންދުކުރެވިފައިވާ ޤާޟީ ކުރިމަތިކޮށްގެން ކަނޑައެޅިފައިވާ މި އެންމެ އަވަހަކަށް، އަދި އެއީ ހަމައަށްވުރެ ދިގުނުވާ ވަގުތެއްގައި 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި، ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމަތަށް ހާޒިރުކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.[6] މީގެއިތުރުން، ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމަތަށް ހާޒިރުކުރުމުގެ ކުރިން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހާ އެއްވެސް ސަބަބަކާހުރެ ހައްޔަރުކޮށް ހުރުމަށް ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހާ ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމަތަށް ހާޒިރުނުކުރެވޭ ޙާލަތެއްގައި، އެ މީހަކު ބަންދުކުރެވިފައިވާ ހައިސިއްޔަތުން ދޫކޮށްލަން ޖެހޭނެއެވެ. ހައްޔަރުކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރެއް ނެތި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހާ ދޫކޮށްލުމަށް ފަނޑިޔާރު ނިންމާ ނިންމުމަކީ ފަނޑިޔާރުގެ ހިތުން ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް ކުރާ ކަމެއް ނޫނެވެ.[7]

31. ހުރަހަކާއި ނުލާ ޝަރީޢަތުގެ ފުރުޞަތު ލިބިދިނުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބުނެފައިވާ ޙައްޤެއް ކަމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.[8] އެހެންކަމުން، ހުރަހަކާއި ނުލާ ޝަރީޢަތުގެ ފުރުޞަތު ލިބިދިނުމަކީ ޙައްޤެއް ކަމުގައިވީ ނަމަވެސް، އެ ޙައްޤު ލިބިދޭނީ ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމު ހިންގާ ގޮތެއްގެ ތެރެއިން ކަމަށް ބަލަމުންނެވެ. މީގެއިތުރުން، އެއީ ޤާނޫނުތަކުން، ކޯޓުގެ ހިންގާ ޝަރީޢަތުގެ އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުން ކަނޑައަޅާ ޝަރީޢަތުގެ

---

[4] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/259 ޤަޟިއްޔާ

[5] ޖިނާއީ ޢަދުލުއިންސާފު ވަސީލަތު

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 58 ވަނަ މާއްދާ

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 59 ވަނަ މާއްދާ

[8] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާ

[illegible] އާންމުންނަށް [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible]. [illegible] އާންމު އުސޫލަކަށްވެސް އިސްތިސްނާތަކެއް [illegible]، [illegible] ޝަރީޢަތުގެ އާންމު އުސޫލާ ވަކި ހާއްސަ އިސްތިސްނާ [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގައި [illegible] [illegible].[9] [illegible] މިވާ މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާގޮތް ބަލާއިރު، އަނިޔާ [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުގެ [illegible] [illegible] ކޯޓުގައި ބޭއްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 3ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އާންމުކަން ހުޅުވާލައިގެން ޝަރީޢަތް ހިންގައިދިނަމަ، [illegible] އިންސާފުވެރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

32. ޤާނޫނުން ހުއްދަކުރާ ގޮތުގެ މަތިން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް [illegible] އެނގެން [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68ވަނަ މާއްދާއާއި 69ވަނަ މާއްދާއާ [illegible] އަނިޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

33. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވަކީލު މުއައްކިލުގެ މަޖިލިސް ސިއްރުކުރުން އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާ [illegible] [illegible] [illegible]. ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

34. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68ވަނަ މާއްދާއާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ޤާޟީންގެ ޤާނޫނު)ގެ 29ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 13ވަނަ ނަންބަރުގައި 'ޤާޟީންގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި އަމިއްލަ މަސްލަހަތާ ތަޢާރުޟުވާ ކަންކަމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދު' ގެ 5ވަނަ ވަނަ މާއްދާގައި 'ޤާޟީންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑު'ގެ

---

[9] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

1.4 އާ [illegible] ޤާނޫނުގެ 29ވަނަ މާއްދާގެ (ސ)ގެ 13ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "[illegible]" [illegible]

35. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] 2017/HC-A/189 [illegible] (ހ) ގައި ބުނެފައިވަނީ:

" ...[illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013 ([illegible]) ގެ 13ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible]

[illegible]

[illegible] ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރަކީ [illegible]."

[illegible]

36. އިސްވެ [illegible] "[illegible]" [illegible]

[illegible]

37. [illegible]

12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ [illegible]

[illegible] އެ ޤާނޫނުގެ 204 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]

[illegible] 48 ގަޑިއިރު [illegible]

[illegible] ވެއެވެ.

38. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރުމަށް ނެރެފައިވާ އަމުރަކީ އެފަދަ އަމުރެއް ނެރުމަށް ހުށަހެޅުމުގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން އަމަލުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވާ، ކޮންމެ ދުވަހަކުވެސް އެދުވަހަކީ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރަން ކޯޓު އަމުރުކުރައްވާ މައްސަލާގައި ގޮތުން ކަސްޓަޑީ އުޅުނުކަމާ ހައްޔަރުގައި ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން މަޖިލީހުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ނެތްކަން އެނގެން އެބައެވެ.[10]

39. ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާގެ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ[11] 13ވަނަ މާއްދާއަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު މާއްދާއެއްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައެވެ.[12] އަދި ބުނެވިދިޔަ ފަތުވާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްދޭ ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި ހަމަހަމަކަން ލިބިގެން ވުމުގެ ޙައްޤު ގެއްލުވާލުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ނުފޫޒުގެ ކުރިން، އެ ކަމަށް ގޮތުން ފުރިހަމަ ކަންކަމުގައިވާ ކަމުގެ ބާރުތަކުގެ ފަރާތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ކަމުގެ ކުރިމަތިލުމެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ، ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާގެ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 13ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތު، ޤާނޫނުއަސާސީއާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތު ޙަވާލުކޮށްދީފައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރު އެކަށީގެން ރިޢާޔަތްކުރުން ހުރިހާލަތުގައި މައްސަލާގައި ގޮތުގެ ނިންމާފައިވާކަން ދަލީލުން ބަލައިލެވޭއިރު، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އެކަށީގެން ރިޢާޔަތްކުރުވައި ނުވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތުން ބުނެފައިވާތީ، އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ އަދަދުކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާގެ ގަވާއިދުގެ 202 (ނ)ގައި

---

[10] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-L/95/2017/222

[11] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013

[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/12 ފަތުވާ

އެގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ހައްޤުގެ އަދުލު ނުވުމެން އެއް މުއްދަތު ޤާނޫނީ ހުރަހެއް ކަމުގައި އަދިނުދެކެވޭ ފާހަގަކުރަން ނުކުޅެދެއެވެ.

40. ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ހަދަވެސް، މިފަދަ ހައްޔަރުކުރެވިގެން ކަމުގައިވާނަމަ، ތަފްތީޝުކުރުން އެއީ ކަމެއްގައިވާ ފުރުސަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އޭގެ ގެންދިޔުމަށް ކަމަށް ޤާނޫނު ނަގަނީ 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުން، އިސްތިސްނާއީ ހާލަތު ދިރިއުޅުއްވުން މަސްއޫލިއްޔަތުގެ އެއް ހައްޤުތަކާއި ފުރުސަތުގެ އިސްތިސްނާއީ ހާލަތު ގޮތުގައި ގެންދިއުމަށް ޖާނިސް ޤާނޫނީ ކަމަށް ހައްޤުތަކުގެ ގޮތް ނިންމާފައިވާ އެގޮތަށް ސާބިތުނުވާކަމީ ހުރި މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށް ހިތާހުރި ސާބިތުކުރުމުގެ ސާބިތު އިންސާފުގެ އިޖުރާއަތު ދިރާސާކޮށް ދައުލަތުގެ ހާލަތުން ބަންދުކުރެވުނު، އިސްތިސްނާއީ ހާލަތުން ހިނގަމުންދާ އެކަމަށް އިންސާފުވެރިކަމާއި އެއްގޮތްނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މިހާލަތު ހައްޤުތަކުގެ ދަށުން ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދާކުރެވިފައިވާ މިޢިޔާރުތަކާ ބެހޭގޮތުން އަދަދާ ފާހަގަކުރަމެވެ.

41. 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ އިޖުރާއަތުތައް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާކަން ކަނޑައަޅާފައި ނުވި އެހެން ފުރުސަތު މައްސަލަގެ ބަދަލު ފުރުޞަތު ފައިސާއާ އިޖުރާއަތުގެ ބަދަލުގައި ބަދަލުވެއްޖެ، ބަލަހައްޓާ ޤާނޫނުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާއި ޚިލާފަށް ފުރިހަމަކުރުމުގެ ކަން އިޖުރާއަތުގެ ދަށުން އެހެނިހެން ފުރުސަތު މައްސަލަގެ ފާހަގަ ބަޔާންކުރައްވައެވެ. އަދި އެހެނިހެން ފުރުސަތު މައްސަލަ ހައްޤުތަކުގެ ދަށުން އަދާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދާކުރެވިފައިވާ އުސޫލު އިޖުރާއަތު އާއި މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ބެލުމުގައި ބަހައްޓާފައިވާ އަދާކުރެވިފައިނުވާކަމީ 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) 59 ވަނަ މާއްދާއާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުކޮށްފައި ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ.

42. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ

"[illegible] ... [illegible]."

މިފަދައިންނެވެ.

43. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް [illegible] [illegible] ... [illegible]

" އަޙްމަދު ފާރިސް [illegible] ... [illegible]"

މިފަދައިން [illegible] ... [illegible].

44. އަޙްމަދު ފާރިސް [illegible] ... [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] ... [illegible].

45. [illegible] ... [illegible].

ފަނޑިޔާރު [illegible] މަޖިލިސް [illegible].

46. [illegible] [illegible]، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/259 ކޭސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ޙުކުމް:

ދެންވީމާ، އިސްވެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] ކަންކަން [illegible] [illegible]، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/259 ކޭސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކުރީމެވެ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ހަމީދު

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމް

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނު